

'I HE FAKAMAAU'ANGA POLISI**HOPO HIA****FASI 1****EJ 14/19****'I HE VAHA'A 'O****POLISI**

(Talatalaaki)

MO**SIONE TUKIPILI MOALA**

(Faka'iloa)

KOE TAUTEA

1. 'Oku ke ha 'I he fakamaau'anga ni ke hilifaki 'a ho'o tautea ki he ki he hia ko e ma'u ha pa'anga 'I he fakamatala loi maumau ai 'a e kupu 164 Lao 'o Tonga ki he Ngaahi Hia;
2. Na'ake tali tonuhia pea hili 'a hono fai 'a e hopo na'e fakahalaia'I koe pea toloi mai ai ke hilifaki 'a ho'o tautea;
3. 'I he vaha'a 'o e mahina ko 'Aokosi ki Sepiterna 2018 na'ake fai ai 'a e ngaahi fakamatala loi ki he mamahi, Ikamanu Tu'ipulotu, 'o ke talaange 'oku 'iai 'a e fu'u kava mata 'e 110 'e 'oange ma'ana kene 'oatu ai 'a e pa'anga \$15,500.00, ka koe ngaahi fakamatala koia na'ake 'ilo'I lelei pe 'oku loi. Na'e tui mo'oni 'a Ikamanu ki ho ngaahi fakamatala na'e fai pea ne 'oatu ai kia koe 'a e pa'anga faka-katoa 'e \$15,500.00.
4. 'Oku 'ikai ke ma'u ha'o lekooti faihia pea koe poini fakasi'isi'I tautea pe ia 'oku kau lelei kiate koe;
5. Ko e tautea mau'olunga taha ki he hia ko e ma'u ha pa'anga 'I he fakamatala loi ko e ngaue popula ta'u 'e 3.
6. 'I he hopo 'a e *Rex v Mateo* [2019] TOSC 26 na'e tali halaia 'a e faka'iloa ki he 'ene ma'u 'a e pa'anga 'e \$8,500 'I he fakamatala loi. Na'e tautea ngaue popula ia 'I he ta'u 'e 2. Na'e toloi kakato 'a e 'ene tautea koe'uhi koe ngaahi poini fakasi'isi'I tautea 'o kau ai 'a 'ene tali halaia 'I he fuofua taimi na'e ui ai 'a 'ene hopo pea mo 'ikai ke 'iai ha'ane lekooti fai hia;
7. 'I he hopo koeni na'e toki fakahalaia'I koe hili 'a ho'o tali tonuhia pea 'oku toe lahi ange 'a e pa'anga na'ake ma'u 'I he pa'anga koia 'I he *Mateo*. Koe kehekehe pe ia 'o e hopo koeni pea moe hopo koia 'a *Mateo*;

17 JUN 2020
JH

8. 'Oku ou fokotu'u ha tautea ngaue popula ta'u 'e 2. Ko e 'uhi koe 'ikai ke 'iai ha'o lekooti faihia 'oku ou to'o mei ai 'a e mahina 'e 3. 'Aia ko ho'o taimi ngaue popula ko e mahina 'e 21 pe koe ta'u 'e 1 mahina 'e 9.
9. 'Oku ou fakakaukau'I pe 'e toloi kakato pe toloi ha konga 'a ho'o tautea. 'Oku 'ou tui 'oku 'iai 'a e makatu'unga lelei ke toloi kakato ho'o tautea 'o fakatatau moe ngaahi fakahinohino fekau'aki pea mo hano toloi 'oha tautea 'I he hopo 'a *Mo'unga v R* [1998] Tonga LR 154.
10. 'Oku toloi kakato 'a ho'o tautea ngaue popula 'I he ta'u 'e 2 kae makatu'unga 'I ho'o fakakakato 'a e ngaahi me'a ni:
  - a. Teke totongi kia Ikamanu Tu'ipulotu 'a e pa'anga 'e \$100 'I he uike kotoa pe 'o kamata mei he 'aho Falaite 12 Sune 2020 'o 'oua toe tomui 'I he taimi 6pm, kae 'oua kuo kakato 'a e toenga seniti 'oku ke mou'a kiai;
  - b. 'Ikai ngofua keke toe fakahoko ha hia kehe lolotonga 'a e taimi 'oku toloi ai 'a ho'o tautea;

FAKAHOKO 'I HE 'AHO 10 Sune 2020.

